

SUSAMGÜVESİ

Antigastra catalaunalis Dup.

(Lepidoptera: Pyralidae)

1. TANIMI VE YAŞAYIŞI

Susamgüvesi (*Antigastra catalaunalis* Dup.)'nin dişi kelebekleri 7-8 mm uzunluğunda ve kanat açıklığı 20 mm'dir. Erkekler daha küçük yapılıdır. Her iki cinsiyette de vücut sarımsı kahverengi ve bacakları gri renklidir. Sarımsı kahverengi olan ön kanatlar çizgili bir görünümde olup, damarlar boyunca kırmızımsı çizgilere sahiptir. Kanatların ön ve yan kenarları kırmızımsı renktedir. Kanat kenarları üzerinde beyaz kılların oluşturduğu tabanında siyah renkte olan bir kıl yığını vardır. Arka kanatlar yeşilimsi renkli ve sadece kenarları kırmızımsıdır (Şekil 49).

Şekil 49. Susam güvesi ergini.

Yumurta oval şekilli, uzunluğu 0.4–0.5 mm, genişliği 0.25 mm'dir. Rengi açık yeşil ve pırıltılıdır. Larva uzunluğu 11-13 mm, rengi elma yeşili ve başı siyahtır. Her vücut halkası üzerinde stigmalar arasına yerleşmiş bir sıra şeklinde ve üstleri kıllı olan 4 siyah nokta bulunur. Bu noktaların altına da ikiden daha çok sayıda noktalar yerleşmiştir. Pupa 10 mm boyunda, yeşilimsi pembe renkli, her iki uca doğru incelmış ve genellikle ipekten örülmüş gevşek bir kokon içindedir.

Susamgüvesi kışı toprakta veya yere düşmüş bitki artıkları arasında pupa döneminde geçirir. Ergin çıkışları çoğunlukla nisanda olur.

Dişi, yumurtalarını genç susam yapraklarının alt yüzüne bırakır. Bu yumurtalar ortalama 28°C'de 3 günde açılır. Çıkan larvalar yaprakları kıvrarak ağ örür ve burada beslenirler. Gruplar halinde yaşayan larvalar 1-1.5 hafta içinde olgun hale gelirler. Olgunlaşan larvalar toprağa inerek veya dökülmüş bitki artıkları arasında yada topraktaki çatlaklar içinde pupa olurlar. Pupa dönemi 28°C'de 4 günde tamamlanır. Zararlı yılda 6 veya daha çok döl verebilmektedir.

2. ZARAR ŞEKLİ, EKONOMİK ÖNEMİ VE YAYILIŞI

Susam güvesinin larvaları fide ve çiçek döneminde önemli zararlar verir. Larvalar yaprakları enine doğru kıvrarak ağ örür ve yaprakları yiyerek beslenir. Ayrıca, çiçeklenme döneminde çiçek demetlerini ağlarla örüp henüz oluşmaya başlamış çiçekleri yer. Bu nedenle bitki gelişmediği gibi kapsül de bağlayamaz. Kapsüllerin

oluştığı dönemde ise larvalar hem kapsülleri kemirir hem de kapsül üzerinde delik açarak tohumları yerler.

Susamgüvesinin, Ege Bölgesi'nde oldukça yoğun olduğu ve özellikle de kapsül döneminde %50 oranında bulunduğu saptanmıştır. Zararlı ekonomik açıdan oldukça önem taşımaktadır. Bu nedenle bilinçli bir şekilde mücadele yapılmasına özen gösterilmelidir.

Zararlı Ege ve Akdeniz Bölgeleri'nin susam yetiştirilen hemen hemen her yerinde görülmektedir.

3. KONUKÇULARI

Susam çeşitleri ile aslanağzı konukçuları arasındadır.

4. DOĞAL DÜŞMANLARI VE ETKİNLİKLERİ

Ülkemizde doğal düşmanları bilinmemektedir.

5. MÜCADELESİ

5.1. Kültürel Önlemler

Tarla temizliğine önem verilmelidir. İlkbaharda tarlalarda yabancı ot temizliği yapılmalı ve bitki artıkları bırakılmamalıdır.

5.2. Kimyasal Mücadele

5.2.1. İlaçlama zamanı

Zararlı ile bulaşık bitki oranı %20 olduğunda kimyasal mücadele uygulanır.

5.2.2. Kullanılacak bitki koruma ürünleri ve dozları

Bakanlık tarafından yayınlanan "Bitki Koruma Ürünleri" kitabında tavsiye edilen bitki koruma ürünleri ve dozları kullanılır.

5.2.3. Kullanılacak alet ve makineler

İlaçlamada, hidrolik tarla pülverizatörü, sırt pülverizatörü (mekanik, otomatik, motorlu) veya sırt atomizörü kullanılır.

5.2.4. İlaçlama tekniği

İlaçlamalar çiğ kalktıktan sonra sabah erken veya akşam geç saatlerde ve rüzgarsız bir havada yapılmalı, ilaçların yaprakların alt yüzlerini de ıslatabilecek şekilde atılmasına özen gösterilmelidir.